

N:o 255.

Af herr **O. G. Erikson** i Öfre Odensvi **m. fl.**, i anledning af
*Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning
angående försäljning af brännvin.*

Uti nådig proposition, n:o 79 till innevarande Riksdag föreslår Kungl. Maj:t för Riksdagen att antaga förslag till ny förordning angående försäljning af brännvin.

Ehuru det ifrågavarande förslaget tvifvelsutan i vissa fall är en förbättring af förut gällande brännvinsförsäljningsförordning, torde detsamma dock icke till alla delar vara fullt tillfredsställande.

Riksdagen har i skrifvelse af den 12 maj 1902 ifrågasatt möjligheten däraf, att den nuvarande uppdelningen af brännvinsbeskattningen i tillverkningskatt och försäljningsafgift borde bortfalla, men herr statsrådet och chefen för finansdepartementet har icke funnit tillräcklig anledning att framlägga något förslag i sådan riktning. Det torde dock vara påtagligt, att den bevillningsafgift af 15 öre för liter, som uti det föreliggande förslaget fortfarande föreslås att erläggas för rättighet till detaljhandel med brännvin, borde direkt ingå till statsverket i likhet med tillverkningskatten och öfriga bevillningsafgifter och icke, såsom Kungl. Maj:t fortfarande föreslår, fördelas emellan städer, landsting, hushållningssällskap och landskommuner. De till en del kommuner synnerligt rikt flödande inkomster af brännvinshandeln hafva kommit att betraktas som ett lifsvillkor för kommunernas ekonomiska bestånd, och härigenom har, till skada för vårt folks sunda utveckling, ett mäktigt hinder lagts emot arbetet för rusdrycks-konsumtionens inskränkande; oss synes det vara uppenbart, att det icke kan vara med en sund utveckling förenligt, att kommunernas inkomster, i

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 90 Häft. (N:is 255—257.)

så hög grad som nu, skola vara beroende på inkomster för försäljning af rusdrycker, hvarigenom tillfälle beredes att ockra på lasten. Om det än kan vara med billighet och rättvisa förenligt, att de kommuner, där brännvinsförsäljning idkas, erhålla den drygaste anparten af den vinst, som uppkommer af försäljningen, så synes det oss icke kunna vara rättvist, att den bevillning, som skall erläggas för rättighet till detaljhandel med brännvin och som är en skatt af sådan natur, att densamma borde odelad ingå till statsverket, skall, som förut skett och som uti den föreliggande kungl. propositionen föreslås, komma till fördelning emellan kommuner efter sådan grund, att en del kommuner kunna erhålla 10 à 12 kronor för individ och andra kommuner endast några ören för individ.

Att de i vissa fall oskäligt stora inkomsterna för brännvinsförsäljningen kunna förleda till inrättande af sådan försäljning, är påtagligt. Detta antydes äfven af herr statsrådet och chefen för finansdepartementet, som uti motiven för 25 § uti det föreliggande förslaget anför: »Det från visst håll framställda förslaget, att landskommun, där detaljhandel med brännvin må komma att äga rum, bör tillerkännas högre andel af brännvinsförsäljningsmedlen än annan landskommun, anser jag mig böra på det bestämdaste afråda. Helt visst skulle en bestämmelse i sådan riktning inom ett stort antal landskommuner, där brännvinsförsäljning nu ej förekommer, medföra inrättande af sådan, något som ingalunda torde böra genom lagstiftning befordras.»

Emot denna herr statsrådets uppfattning torde knappast någon befogad anmärkning kunna göras; tvifvelsutän har den lyckliga omständighet, att landskommunerna icke kunnat komma i tillfälle att på samma sätt som städerna få åtnjuta den drygaste anparten af vinsten för inom kommunen idkad detaljhandel med brännvin, mäktigt bidragit därtill, att brännvinshandeln så väsentligt minskats på landsbygden; helt och hållet motsatt ställer sig förhållandet hvad städerna beträffar.

Då vi hålla före, att den för brännvinshandeln utgående bevillningsavgift af 15 öre för liter bör direkt ingå till statsverket, och då vi för öfrigt anse, att kommunernas rikliga inkomster genom försäljning af rusdrycker utgöra ett mäktigt hinder för arbetet mot rusdrycksmissbruket, så anse vi oss böra hemställa om sådan ändring uti det föreliggande kungl. förslaget till förordning angående försäljning af brännvin, att den för rättighet till detaljhandel med brännvin utgående bevillningsavgift skall ingå till statsverket. Då det emellertid för en del kommuner, som inlätit sig på företag och till väsentlig del grundat sin budget på de förut rikligt flödande brännvinsmedlen, torde vålla alltför stora rubbningar, om deras ifrågavarande inkomster skulle på en gång minskas med omkring

hälften, torde följaktligen den minskning vi föreslå och anse vara både rättvis och välgrundad böra genomföras under en öfvergångstid af 20 år. Den ifrågasatta öfverföringen direkt till statsverket af de ifrågavarande bevillningsafgifterna skulle äfven vålla, att landstingens och hushållningssällskapens inkomster minskades i samma mån som kommunernas; vi tro dock, att äfven denna olägenhet mycket väl kan öfvervinnas och regleras under öfvergångstiden, så att inga nämnvärda svårigheter skola uppstå för nämnda institutioner att kunna fungera.

Vi våga sålunda ödmjukast föreslå,

att Riksdagen för sin del måtte besluta om sådan ändring uti det förslag till förordning angående försäljning af brännvin, som innefattas i Kungl. Maj:ts proposition n:o 79, att utaf de för detaljhandeln med brännvin utgående bevillningsafgifter af 15 öre för liter endast $\frac{2}{3}$ fortfarande må utgå till fördelning emellan städer, landsting, hushållningssällskap och landskommuner, men att $\frac{1}{3}$ skall ingå direkt till statsverket, efter 10 år ytterligare $\frac{1}{3}$ öfverföras till statsverket och att efter tjugu år hela den ifrågavarande bevillningsafgiften skall oafkortad ingå till statsverket.

Stockholm den 31 mars 1905.

O. G. Erikson.

G. Lindgren i Islingby.

A. P. Gustafsson.

Carl Jansson i Edsbäcken.

O. Anderson i Hasselbol.